

Lesdoelen

De kinderen kunnen aanhalingstekens gebruiken.

Materiaal

- Oefenblad instaples 1 taal
- Antwoordblad instaples 1 taal
- Verlengde instructie:
Per kind een blad met de volgende zinnen:
Voelde jij die druppel vraagt Inez
Moet je die zwarte lucht zien wijst Tijmen
Oei dat wordt een bui zegt hun vader bezorgd
Rennen joelt Tijmen

Lesduur

- 25 minuten

Aanwijzingen bij de les

- Algemene informatie over het instapprogramma vindt u op Mijnmalmberg.nl.
- Deze instaples is een voorbereiding op les 4 van thema 1. De kinderen leren wat aanhalingstekens zijn en hoe je die kunt gebruiken.

Stap 1 Introductie

Vraag aan een of meerdere kinderen: *hebben jullie iets bijzonders beleefd in de vakantie?*
Schrijf op: **Ik heb ... gedaan in de vakantie, vertelt [naam kind]. Een deel van deze zin geeft aan wat [naam kind] zei. Dat stukje moet tussen aanhalingstekens.** Zet aanhalingstekens met rood in de zin. *Deze les gaan jullie leren hoe je aanhalingstekens gebruikt.*

Stap 2 Instructie

- 1 Welke leestekens kennen jullie al?** Geef bij elk leesteken een voorbeeld, bijvoorbeeld: Sta op! bij een uitroepteken. Bespreek met elkaar wanneer die leestekens worden gebruikt.
- 2** Neem 'Dit moet je weten' met de kinderen door. Wijs op de plaats van de punten, komma's en aanhalingstekens. *In het korte zinnetje staat wie het zegt.* Schrijf op het bord: **Wij gingen naar Marokko zegt Annas mijn zusje durfde de zee niet in.** Laat de kinderen de zin lezen. Zet er met rood de juiste leestekens in. Laat nog een keer lezen. *Waarom zijn de zinnen gemakkelijker te lezen met leestekens?*
- 3** Schrijf op het bord: **Kan je zusje niet zwemmen wil Hannah weten.** Laat de kinderen de zin opschrijven. Laat ze eerst een streep zetten onder de woorden die aangeven wat er precies gezegd wordt. *Hoort het vraagteken bij wat Hannah zegt? (ja) Als het daarbij hoort, waar moet het aanhalingsteken dan? (erachter)* Zet de aanhalingstekens en andere leestekens met rood in de voorbeeldzin.

Stap 3 Oefenen

- 1 De kinderen maken item 2 en 3 van opdracht 2. Bij het eerste item kunnen ze zien wat de bedoeling is.
- 2 Bespreek de items na met de kinderen. Schrijf de zinnen goed op het bord en laat de kinderen dit met hun eigen antwoorden vergelijken.

Stap 4 Zelfstandig werken

De kinderen die alles goed hebben, gaan zelfstandig aan het werk met opdracht 1, 2 en 3. Geef de andere kinderen verlengde instructie.

Verlengde instructie

- 1 Laat de kinderen de zinnen op het vel voorlezen. Bespreek waar precies staat wat iemand zegt. Laat de kinderen daar een streep onder zetten.
- 2 Laat de kinderen nu alleen lezen wat precies gezegd wordt. Bespreek welke leestekens in de zin passen. Laat de kinderen eerst komma's, punten, vraagtekens of uitroepetekens zetten. Het aanhalingsteken komt daarachter. Laat de zinnen dan nog eens geheel voorlezen.
- 3 Wijs op opdracht 1. *In een toneeltekst staat alleen wat mensen letterlijk zeggen, dus de hele zin moet tussen aanhalingstekens.*
- 4 Maak item 2 van opdracht 1 samen met de kinderen. Laat ze dan opdracht 1, 2 en 3 zelfstandig afmaken.

Stap 5 Reflectie

- 1 Vraag waarom je aanhalingstekens zet. *Is een tekst gemakkelijker te lezen en begrijpen als je ziet wat iemand precies zegt?* Laat de kinderen een voorbeeld geven uit de opdrachten of een leesboek.
- 2 *In les 4 van thema 1 gaan jullie nog een keer oefenen met aanhalingstekens.*

Lesdoelen

De kinderen leren hoe ze het gezegde en het lijdend voorwerp in een zin vinden.

Materiaal

- Oefenblad instaples 2 taal
- Antwoordblad instaples 2 taal
- Hulpkaart zinsdelen, kopieerblad (tabblad Leerlijnen)

Lesduur

- 25 minuten

Aanwijzingen bij de les

- Algemene informatie over het instapprogramma vindt u op Mijnmalmberg.nl.
- Deze instaples is een voorbereiding op les 7 van thema 1 en 2.
- Het lijdend voorwerp is het zinsdeel dat volgt wat het onderwerp en het gezegde samen doen. Het lijdend voorwerp zelf doet niets, het neemt passief deel aan de actie in de zin.

Stap 1 Introductie

*Herman duwde zijn zus in het zwembad. Wie deed iets? Herman. Wat deed hij? Hij duwde. Zijn zus is duidelijk het lijdend voorwerp. Schrijf de zin op het bord: **Herman duwde zijn zus in het zwembad.***

Vandaag oefenen jullie met het gezegde en het lijdend voorwerp.

Stap 2 Instructie

- 1 *Hoe vinden we het gezegde in deze zin?* (Het gezegde bestaat uit alle werkwoorden in de zin die bij het onderwerp van de zin horen. Eén van de werkwoorden is de persoonsvorm. Soms bestaat het gezegde maar uit één werkwoord: de persoonsvorm.) *En hoe vind je het onderwerp?* (Door te vragen: wie of wat + gezegde?) *Het lijdend voorwerp vind je door te vragen: wie of wat + onderwerp + gezegde? Wie duwde Herman? Zijn zus is het lijdend voorwerp.*
- 2 Neem 'Dit moet je weten' met de kinderen door. Bespreek het voorbeeld. Benoem van het voorbeeld eerst de persoonsvorm, dan het onderwerp, het werkwoordelijk gezegde en dan het lijdend voorwerp.
- 3 Schrijf de volgende zinnen op het bord: **Mama heeft haar neus verbrand. Papa heeft de parasol opgezet. Steffi draagt een grote zonnehoed.** Laat de kinderen de zinnen overschrijven en een blauwe streep zetten onder het gezegde en een groene streep onder het lijdend voorwerp. Laat drie kinderen dit op het bord voordoen. Bespreek de uitkomsten en de strategie.

Stap 3 Oefenen

- 1 De kinderen maken item 2 en 3 van opdracht 2. Bij het eerste item kunnen ze zien wat de bedoeling is.
- 2 Bespreek de items na met de kinderen. Controleer of de kinderen onderwerp en lijdend voorwerp niet door elkaar hebben gehaald.

Stap 4 Zelfstandig werken

De kinderen die alles goed hebben, gaan zelfstandig aan het werk met opdracht 1, 2 en 3. Laat de kinderen die dat willen, gebruikmaken van de hulpkaart zinsdelen. Geef de andere kinderen verlengde instructie.

Verlengde instructie

- 1 *Om het lijdend voorwerp te vinden, heb je eerst het gezegde en het onderwerp nodig. Schrijf op het bord: **Sem ziet in het water een salamander.***
 - 1 *Wat is de persoonsvorm?*
 - 2 *Staan er nog andere werkwoorden in de zin? Nee, het gezegde is dus 'ziet'.*
 - 3 *Wat is het onderwerp? Wie ziet? Sem.*
 - 4 *Staat er een lijdend voorwerp in de zin? Wie of wat ziet Sem? Een salamander.*
- 2 *Oefen met de volgende zinnen dezelfde stappen.*

Sem heeft een leeg potje gepakt.
(heeft een potje gepakt)

Door het potje bekijkt hij de dieren onder water.
(bekijkt de dieren)
- 3 *Maak item 2 van opdracht 1 samen met de kinderen. Laat ze dan opdracht 1, 2 en 3 zelfstandig afmaken.*

Stap 5 Reflectie

- 1 *Bekijk samen de hulpkaart zinsdelen. Kunnen de kinderen daarmee het gezegde en het lijdend voorwerp in elke zin vinden?*
- 2 *In les 7 van thema 1 en 2 gaan jullie nog een keer oefenen met zinsdelen.*

Lesdoelen

De kinderen leren dat het onderwerp uit meerdere zinsdelen kan bestaan.

Materiaal

- Oefenblad instaples 3 taal
- Antwoordblad instaples 3 taal
- Hulpkaart zinsdelen, kopieerblad (tabblad leerlijnen)

Lesduur

- 25 minuten

Aanwijzingen bij de les

- Algemene informatie over het instapprogramma vindt u op Mijnmalmberg.nl.
- Deze instaples is een voorbereiding op les 7 van thema 1 en 2.
- De kinderen leren dat onderwerpen uit meer woorden kunnen bestaan. Daarmee overzien ze het hele zinsdeel dat het onderwerp vormt. Dit inzicht is nodig om het getal van de persoonsvorm te vinden.

Stap 1 Introductie

Schrijf op het bord: **Een kind wil opgehaald worden uit de ballenbak. Welk kind moet opgehaald worden? Het jongetje met bruin haar en een gestreept shirtje wil opgehaald worden.** Schrijf ook deze zin op het bord. Je gaat leren dat het onderwerp van de zin uit meerdere woorden kan bestaan.

Stap 2 Instructie

- 1** *Hoe vind je het onderwerp in de zin? (wie of wat + gezegde?) Wie wil opgehaald worden? (een kind)* Zet een streep onder het onderwerp in de zin. Kijk terug naar de tweede zin op het bord. *Wat is het onderwerp nu? Wie wil opgehaald worden? (Het jongetje met bruin haar en een gestreept shirtje)* Wijs de kinderen erop dat al die woorden nog steeds het onderwerp zijn.
- 2** Neem 'Dit moet je weten' met de kinderen door. Laat de kinderen door de wie of wat vraag + gezegde te stellen het onderwerp benoemen in de voorbeeldzinnen. Laat de voorbeeldzinnen in een anderen volgorde zetten. Wijs de kinderen erop dat de woorden van het onderwerp altijd bij elkaar blijven. Ze vormen een zinsdeel.
- 3** Vertel dat het onderwerp een mens, dier of ding kan zijn. Neem een ding in gedachten en zeg bijvoorbeeld: *Het hangt aan de muur.* Laat de kinderen raden wat het is en schrijf de zin met de uitgebreide beschrijving op het bord. Bijvoorbeeld **Een zwart-witte tekening van een stad hangt aan de muur.** Laat enkele kinderen vervolgens ook iets in de klas in gedachten nemen en laat ze dat eerst met het woord en dan uitgebreider beschrijven.

Stap 3 Oefenen

- 1** De kinderen maken item 2 en 3 van opdracht 2. Bij het eerste item kunnen ze zien wat de bedoeling is.
- 2** Bespreek de items met de kinderen na. Bedenk met elkaar een kortere en een langere variant van hetzelfde onderwerp.

Stap 4 Zelfstandig werken

De kinderen die alles goed hebben, gaan zelfstandig aan het werk met opdracht 1, 2 en 3. Laat de kinderen die dat willen, gebruikmaken van de hulpkaart zinsdelen. Geef de andere kinderen verlengde instructie.

Verlengde instructie

- 1 Fluister elk kind een handeling in: knipogen, op het hoofd krabben, met de vingers op tafel tikken, gapen, enzovoort. *Als ik naar je wijs, doe je dat.* Wijs naar een kind en zeg: [naam kind] knipoogt. Breid het onderwerp van de zin uit door het langer te maken. Bijvoorbeeld: *De jongen met de legergroene trui knipoogt. Wat is het onderwerp?*
- 2 Doe ditzelfde nog een paar keer met een ander kind en andere handelingen. Laat de kinderen nu zelf het onderwerp langer maken. Laat ze steeds het onderwerp benoemen.
- 3 Maak item 2 van opdracht 1 samen met de kinderen. Laat ze dan opdracht 1,2 en 3 zelfstandig afmaken.

Stap 5 Reflectie

- 1 Vraag of iedereen het onderwerp kan vinden.
- 2 Schrijf de zin: **Een is op het strand achtergelaten.** op het bord. Laat de kinderen elk een zo lang mogelijk onderwerp maken. *Hoe kun je een onderwerp langer te maken?* (Bijvoorbeeld met bijvoeglijke naamwoorden).
- 3 In les 7 van thema 1 en 2 gaan jullie nog een keer oefenen met het vinden van het onderwerp van een zin.